

ПРОГРАМА

кандидата на посаду академіка-секретаря Відділення біохімії, фізіології та молекулярної біології НАН України
Сибірського Андрія Андрійовича

Українська наука загалом, і українська біологічна наука, зокрема, перебувають в глибокій кризі, викликаній недофінансуванням та відсутністю системних реформ. В разі обрання на посаду академіка-секретаря буду працювати над поглибленням реформ управління наукою, що включає виявлення та підтримку найбільш успішних колективів та окремих науковців Відділення.

Академік-секретар не має важелів для зростання фінансування біологічної науки, однак я обіцяю докласти максимум можливих зусиль аби переконати керівництво НАН України в необхідності збільшити фінансування біологічних наук. Ситуація, що склалася в зв'язку з епідемією коронавірусу, наочно доводить незрівняну вагу медико-біологічних наук серед усіх наукових дисциплін. Саме наше Відділення об'єднує науковців, які розуміють ситуацію та розробляють заходи, направлені на подолання цієї епідемії. Хороший приклад подало керівництво НФДУ, яке скерувало біля третини коштів першого конкурсу наукових проєктів на фінансування робіт, що стосуються вивчення різних аспектів коронавірусної хвороби.

Треба відійти від існуючої схеми фінансування усіх підрозділів та науковців в залежності від займаної посади, до гнучкої системи, яка враховує не лише посади, але також ефективність роботи наукових підрозділів та окремих науковців. Така система існує в усіх цивілізованих країнах, то ж негоже нам від цього відмовлятися. Керівництвом Відділення буде розроблена та представлена на затвердження Бюро Відділення система оцінювання доробку наукового підрозділу та науковця. Система буде параметрична, тобто оцінюватиме балами наукову діяльність згідно опрацьованих параметрів. До оцінюваних видів діяльності належатимуть наукові публікації (отримувані бали тут залежатимуть від рівня журналу, в якому опублікована наукова робота, який інакше називається імпаکت-фактором), патентів (тут кількість балів залежатиме від того, чи це вітчизняний патент, чи закордонний), впроваджень (бали залежатимуть від коштів, отриманих установою за впровадження), продажу ліцензій (тут бали теж будуть нараховані подібним чином в залежності від коштів, отриманих установою), грантів та їх розміру, захищених кандидатських та докторських дисертацій, усних доповідей на наукових конференціях (кількість балів залежатиме від того, чи конференція вітчизняна, чи міжнародна) тощо. Оцінюватимуться досягнення за останні три роки. Отримані бали по усіх оцінюваних параметрах будуть використовуватися для додаткового фінансування найкращих підрозділів та окремих науковців з коштів, які Відділення додатково отримає від Президії НАН України або централізовано від держави. Слід прагнути, аби ті науковці та підрозділи, що мають кращі результати, отримували суттєво більше фінансування. Це допоможе зменшити або й повністю припинити відтік кадрів, зокрема молоді. Зараз ми знаходимося в такій ситуації, коли НФДУ вимагає для керівників наукових проєктів мати в арсеналі певну кількість наукових публікацій першого та другого квартилів, тоді як НАН України не враховує ні квартилів, ні імпакт-факторів публікацій. Цьому слід покласти край.

Слід провести заслуховування на Бюро Відділення інформацію Національного фонду Досліджень України про результати перших наукових конкурсів та наукові

доповіді переможців. Аналіз досягнень та невдач допоможе поліпшити підготовку наукових проєктів в наступних конкурсах. Можна розглянути можливість наукових виступів (за бажанням доповідача) англійською мовою.

Пропоную, аби відділення ініціювало академічну комплексну програму досліджень біології, генетики, епідеміології та розробки методів профілактики та лікування коронавірусної хвороби COVID-19. Впевнений, що ця ідея може і повинна бути реалізована і Президія НАН України виділить відповідні кошти.

Вже зараз невеликі кошти установи Відділення можуть отримати в конкурсах проєктів НАН України, Слід однак і тут взяти приклад з НФДУ і проводити конкурси робіт з залученням незалежних експертів, в т.ч. іноземних, а проєкти готувати двома мовами, українською та англійською. Академік-секретар забезпечить анонімне рецензування без оплати іноземними та вітчизняними рецензентами. Автори будуть ознайомлені з результатами експертизи свої проєктів.

Важливою ділянкою роботи академіка-секретаря Відділення є формування вакансій на виборах членів-кореспондентів та дійсних членів НАН України. Процес повинен проходити максимально прозоро з урахуванням досягнень потенційних кандидатів. У нас є дуже серйозні претенденти для обрання членами-кореспондентами та академіками НАН України з доробком на хорошому міжнародному рівні. Перевага буде надана науковцям з високими індексами Гірша і цитування, а також тим, хто має видатні досягнення в інших напрямках діяльності (авторство в закордонних патентах, впровадження, продаж ліцензій тощо). Завданням академіка-секретаря буде вибрати кращих з наявних і лобювати перед Президентом НАН України оголошення конкурсу зі спеціальностей, що відповідають напрямкам діяльності вибраних кандидатів.

Академік-секретар разом з головними редакторами журналів, що видаються інститутами Відділення, за бажанням останніх, розробить заходи, які допоможуть піднести рівень наукових журналів до 3-го, а в перспективі до 2-го квартилю та отримати визнані Thomson Reiter імпаکت-фактори. Зокрема, буде передбачено перехід часописів на електронну систему подачі та рецензування on-line, на англійську мову, запрошення більшого числа закордонних вчених до редакційних колегій та реклама часописів за кордоном з метою залучення більшої кількості іноземних авторів.

Директор Інституту біології клітини НАН України,
академік НАН України

А.А. Сибірний

Львів, 4 лютого 2021 р.